

Filmoteka Szkolna

Temat lekcji: Głośniej od bomb czyli jak? Lekcja wychowawcza poświęcona trudnościom związanym z procesem dorastania oraz koniecznością podejmowania przez młodych ludzi decyzji dotyczących ich przyszłości na podstawie fragmentów filmu „Głośniej od bomb” w reżyserii Przemysława Wojcieszka.

Opracowanie: Jola Pisarek

Etap edukacyjny: szkoły ponadpodstawowe (warsztat polecany jest szczególnie do realizacji w klasach znajdujących się w kluczowych momentach jeśli chodzi o dokonywanie przez uczniów decyzji o przyszłości np. klasa maturalna)

Czas: 2h (prezentacja fragmentów filmu + warsztat)

Cele:

- Diagnoza trudności uczniów w podejmowaniu kluczowych decyzji edukacyjnych związanych z charakterystycznymi punktami w edukacyjnym życiorysie ucznia (np. okres przedmaturalny),
- Uruchomienie pomocy w rozwiązaniu komunikowanych przez uczniów problemów w efekcie przeprowadzonego warsztatu,
- Uświadomienie sobie przez uczniów realnej sieci wsparcia, z której mogą korzystać w krytycznych momentach.

Metody pracy:

- Praca w grupach
- Dyskusja
- Praca indywidualna

Środki dydaktyczne:

- Fragmenty filmu „Głośniej od bomb”
- Kartki, długopisy

Przebieg lekcji:

Komentarz psychologa: Dorastanie jest procesem, który można porównać do stąpania po „polu minowym”, nastolatek bardzo często musi podejmować decyzje, do których nie zawsze jest przygotowany, np. decyzja o wyborze kierunku studiów. Poniższy scenariusz przygotowany na podstawie filmu „Głośniej od bomb” może zostać wykorzystany przez nauczyciela/wychowawcę klasy do rozmowy z uczniami o trudnościach związanych z podejmowaniem decyzji na różnych etapach edukacyjnych, a tym samym do zdiagnozowania potrzeb i deficytów uczniów w zakresie wiedzy niezbędnej do podjęcia wyżej wymienionych decyzji. Dorastanie to okres w rozwoju człowieka, który charakteryzuje się poszukiwaniem własnej tożsamości, a tym samym określaniem własnych potrzeb i preferencji życiowych. Często głównym celem młodych ludzi w tym okresie jest „życie głośniejsze od bomb” czyli przekrzywienie innych, a co za tym idzie częste postępowanie nie w zgodzie ze swoimi własnymi potrzebami ale na przekór potrzebom czy opiniom innych, np. rodziców. W związku z tą specyfiką rozwojową poniższy warsztat ma na celu przyjrzenie się przez uczniów procesowi podejmowania decyzji i dylematom, które najczęściej stanowią ich kontekst.

Przygotowanie do lekcji: Nauczyciel wprowadza uczniów w temat zajęć przekazując im informacje o filmie oraz jego treści. Uczniowie nie oglądają na lekcji filmu w całości (oczywiście jeśli pozwala na to czas nauczyciel może zdecydować się na obejrzenie całego filmu – przed tą decyzją nauczyciel koniecznie musi zapoznać się z filmem i wspólnie z pedagogiem/psychologiem szkolnym podjąć decyzję odnośnie pokazywania uczniom filmu w całości).

Filmoteka Szkolna

Wiodącym motywem porządkującym strukturę pracy na zajęciach z uczniami będzie temat wyjazdu Kasi - bohaterki filmu, do Stanów Zjednoczonych oraz próba odwiedzenia jej od tego pomysłu przez głównego bohatera czyli jej chłopaka Marcina. Nauczyciel pokazując uczniom fragmenty odzwierciedlające cały proces decyzyjny bohaterów filmu będzie mógł przyjrzeć się razem z nimi aktualnym trudnościom uczniów, decyzjom dotyczącym przyszłości, które uczniowie muszą podjąć w danym okresie oraz otoczeniu, które bardzo często ma wpływ na podejmowane decyzje.

Wstęp nauczyciela: *„Zajmiemy się dzisiaj tematem trudności związanych z koniecznością podejmowania ważnych decyzji i opowiemy sobie o źródłach tych trudności. Prześledzimy proces podejmowania decyzji na przykładzie głównego wątku i perypetii bohaterów filmu „Głośniej od bomb”.*

W związku z tym, że w podstawowym wariancie warsztatu uczniowie nie oglądają całego filmu tylko fragmenty nauczyciel przed pokazaniem uczniom pierwszych fragmentów opowiada im o filmie (załącznik)

Wszystkie sceny z filmu, które zaprezentuje nauczyciel w trakcie zajęć mają na celu pokazanie jak trudno jest podejmować decyzje, jak wielu można mieć doradców (pozytywnych i negatywnych) w procesie podejmowania decyzji i jak często doświadczamy sytuacji, z której nie ma idealnego wyjścia.

Nauczyciel pokazuje uczniom pierwsze sceny, w których matka, a następnie ojciec pyta Kasię o to czy już powiedziała Marcinowi o wyjeździe oraz scenę, w której Kasia informuje Marcina o swoim pomysłe na przyszłość.

Fragmenty filmu (I):

(nauczyciel przed lekcją wykopiowuje w swoim profilu odpowiedni sceny z filmu na stronie filmotekaszkolna.pl)

00:00 – 02:00

11:50 – 14:00

Po obejrzeniu powyższych fragmentów filmu nauczyciel pyta uczniów o emocje, które pojawiają się w kontakcie z filmem i sytuacją decyzyjną, w nim ukazaną. Ponieważ problem nakreślony w filmie może okazać się dla młodzieży mniej lub bardziej abstrakcyjny nauczyciel pyta uczniów o najtrudniejsze decyzje, które mają aktualnie do podjęcia (należy pamiętać, żeby nie wywoływać wszystkich uczniów na siłę do odpowiedzi, niektórzy mogą mieć opór przed mówieniem o swoich trudnościach i decyzjach). Jeśli klimat klasy nie sprzyja otwartej dyskusji lepiej jest poprosić wszystkich uczniów o napisanie na kartce po jednej, najbardziej aktualnej, trudnej decyzji do podjęcia, związanej z przyszłością uczniów. Wszystkie trudności (zebrane ustnie lub pisemnie przez nauczyciela) są wypisywane i podliczane, po czym klasa koncentruje się na tych, które pojawiały się najczęściej lub nauczyciel pyta uczniów, którą trudnością czy też decyzją chcieliby się zająć na warsztacie.

Uwaga! Jeśli uczniowie będą spierać się odnośnie tego jaka trudność powinna zostać omówiona nauczyciel może wykorzystać tą sytuację jako metaforę różnych stanowisk w procesie podejmowania decyzji.

Nauczyciel pyta także uczniów o to czego obawia się bohaterka filmu w związku z decyzją, którą ma do podjęcia, a następnie w odniesieniu do wskazanego przez uczniów problemu o to, czego najbardziej obawiają się uczniowie w związku z podjęciem konkretnej decyzji.

Fragmenty filmu (II):

Nauczyciel pokazuje uczniom kolejne fragmenty filmu, które obrazują próby przekonania Kasi przez Marcina do pozostania w kraju, próby znalezienia jakiegoś rozwiązania z sytuacji.

16:30 – 18:00

23:15 – 24:25

29:50 – 30:10

37:50 – 38:35

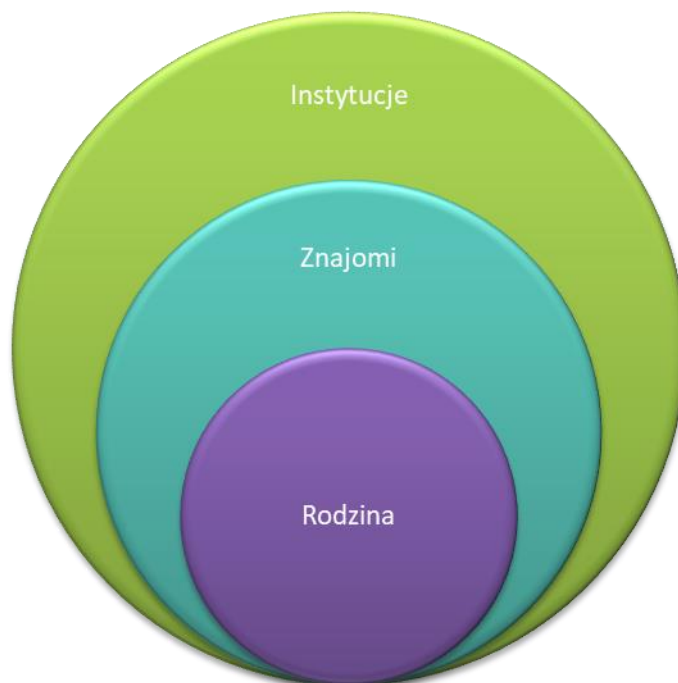
Po obejrzeniu powyższych fragmentów nauczyciel odnosi się bezpośrednio do problemu, na którym pracują uczniowie. Pyta o to jakie są możliwe rozwiązania konkretnego problemu, następnie w zależności o tego ile na forum zostało podanych rozwiązań, nauczyciel dzieli klasę na tyleż grup. Każda grupa ma za zadanie przedstawić argumenty za i przeciw konkretnym rozwiązaniom.

Uwaga! Ważne jest aby wśród rozwiązań znajdowały się zarówno te konstruktywne jak i te negatywne (np. ucieczkowe). Nauczyciel nie filtruje propozycji uczniów na wejściu lecz daje im możliwość przeanalizowania każdego z rozwiązań pod kątem ich plusów i minusów.

Fragmenty filmu (III):

41:00 – 43:40

W kolejnych fragmentach nauczyciel pokazuje jak decyzja Kasi o wyjeździe jest oswojana przez rodzinę, co inni o tym sądzą, jakie rozwiązanie jej podpowiadają. Nauczyciel odnosząc się do problemu, na którym pracują uczniowie, proponuje uczniom ćwiczenie, które pozwoli im stworzyć strefę wsparcia czyli listę osób/institucji, które mogą im pomóc w podjęciu decyzji. Każdy z uczniów rysuje na kartce kółko z trzema warstwami zaznaczając odpowiednio od środka kolejne osoby (z rodziny, grona przyjaciół, instytucji), które może poprosić o pomoc.

Filmoteka Szkolna

Uwaga! Jeśli uczniowie będą mieli jakiś problem z wypełnieniem powyższego schematu nauczyciel próbuje ich naprowadzić pytając do kogo główny bohater filmu poszedł po radę i czy tych rad posłuchał.

Fragmety filmu (IV):

Przed pokazaniem uczniom ostatniego fragmentu filmu (w którym Kasia podejmuje ostateczną decyzję odnośnie wyjazdu) uczniowie głosują: jaka jest decyzja Kasi? podając jednocześnie argumenty za swoim wyborem.

Nauczyciel pokazuje uczniom ostatni fragment zawierający rozwiązanie całej sytuacji:

01:11:40 – 01:19:20

Po tym fragmencie nauczyciel pyta uczniów czy takiego rozwiązania się spodziewali i dlaczego?

Podsumowanie zajęć: Na koniec warsztatu nauczyciel odnosi się jeszcze raz do tytułu filmu, który został także wymieniony przez głównego bohatera w scenie końcowej filmu i zadaje uczniom pytanie: co to znaczy w ich przekonaniu żyć głośniej od bomb?

Pytanie naprowadzające i rozwijające temat podsumowania: co to znaczy żyć głośniej od bomb, żyć po swojemu? czy tak się da nie raniąc jednocześnie innych ludzi?

W podsumowaniu nauczyciel stara się przekazać uczniom główną myśl, która sugeruje, że każdy z nas podejmując jakąś decyzję musi być uważny na siebie, na swoje potrzeby, ale także na uczucia innych, a zwłaszcza osób, które w różnym stopniu chcą nam pomóc.

Uwaga! W ramach podsumowania ważne jest aby nauczyciel zwrócił uwagę na drugi aspekt samodzielnego podejmowania decyzji, mianowicie na to, że zawierzenie swoim potrzebom i intuicjom jest jak najbardziej słuszne, ale ważna jest także empatia, wrażliwość na innych ludzi, na nasze otoczenie, które często widzi daną decyzję z innej perspektywy, niekoniecznie złej, za którą idzie określona wiedza czy doświadczenie, co może stanowić dla nas ogromną pomoc.

Załącznik – o filmie

Informacje o filmie „Głośniejszy od bomb” w reżyserii Przemysława Wojcieszka (źródło: <http://filmpolski.pl/fp/index.php/129187>)

Okres zdjęciowy: 8 - 27 sierpnia 2000. Plenery: Siechnice k. Wrocławia, Wrocław. Nagroda Prezydenta Gdyni za najlepszy debiut aktorski dla Magdaleny Schejbal, nagroda dziennikarzy na Ogólnopolskim Festiwalu Sztuki Filmowej „Prowincjonalia” we Wrześni i nagroda za najlepszą rolę męską dla Krzysztofa Czeczota na festiwalu w Koszalinie „Młodzi i Film” to najważniejsze wyróżnienia, jakie otrzymało pierwsze kinowe dzieło Przemysława Wojcieszka, filmowego amatora, wówczas 27-letniego studenta dziennikarstwa z Wrocławia, który miał już na koncie scenariusz do filmu „Poniedziałek” Witolda Adamka oraz zrealizowany bardzo skromnymi, pół amatorskimi środkami godzinny film „Zabij ich wszystkich”. Zdobyty dzięki niemu rozgłos wystarczył jednak, by „Głośniejszy od bomb” mogło już powstać w profesjonalnych warunkach. Film ten to realistyczny, przepojony ironią, gorzki, a zarazem pełen nadziei obraz polskiej prowincji dobrze znanej reżyserowi i najchętniej przez niego portretowanej. W beznadziejnym, brzydkim przemysłowym miasteczku ludzie wiedzą szarą, pozbawioną perspektyw egzystencję, marząc o lepszym, bogatszym, bardziej kolorowym świecie, jaki znają z telewizji i z marzeń. W tej rzeczywistości tkwi też od urodzenia Marcin, 20-letni mechanik samochodowy, który porzucił zamiar studiowania, aby pomóc ojcu w prowadzeniu warsztatu samochodowego. Wrażliwy, inteligentny chłopak jest miłośnikiem Jamesa Deana i zapalonym kinomanem, namiętnie słucha popularnego w latach 80. brytyjskiego zespołu The Smiths, choć wywołuje to śmiech jego kolegów (z nazwy jednej z płyt tego zespołu Wojcieszek zaczerpnął zresztą tytuł swego filmu). Matka Marcina nie żyje już od kilkunastu lat. A teraz właśnie umarł mu ojciec. Chłopak nie ma żadnej bliskiej rodziny, sam więc musi zająć się pochówkiem. Pomaga mu jego dziewczyna, Kaśka. Marząc o lepszej przyszłości dla córki, jej rodzice załatwili jej półroczny wyjazd do krewnego w USA, gdzie Kaśka ma uczyć się języka, ale rodzice liczą, że zostanie tam na zawsze i ułoży sobie życie lepiej niż oni. Kiedy dziewczyna zdobywa się wreszcie na odwagę, żeby powiedzieć o tym Marcinowi, ten reaguje gwałtownie: nie wierzy w zapewnienia Kaśki, że wróci. Był przekonany, że zamieszkają w należącym już teraz do niego rodzinnym domu, że ukochana zostanie jego żoną. Obiecał ojcu, że nie zmarnuje jego dorobku, że nie odda go w obce ręce. Tak bardzo chce spróbować, sprawdzić, czy mu się uda i to nie w wielkim świecie, ale właśnie tutaj. Tymczasem na pogrzeb i stypę przyjeżdżają dawno niewidziani krewni: wuj Marian z żoną, synem i jego narzeczoną. Wuj, producent uszczerek, wierzy w mamonę i Amerykę. Kocha wszystko, co zachodnie. Nawet synowi dał na imię Dżefrej. Junior jest zresztą dość wierną kopią tatusia: wulgarny prymityw udający macho, a popłakujący rozpaczliwie na matczynym ramieniu, gdy jego dziewczyna Jadźka, zbuntowana nastolatka miotająca się między pisemkami dla nastolatek a nagle odkrytą poezją, postanowi z nim zerwać. Przy stole trwa stypa, wuj Marian chwali się swoim dorobkiem, a rodzice Kaśki jej świetlaną przyszłością za oceanem. Marcin ma coraz mniej czasu, by znaleźć właściwe gesty i słowa, które przekonają Kaśkę do rezygnacji z wyjazdu.